

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ «ЖОРСТОКЕ ПОВОДЖЕННЯ З ТВАРИНАМИ» (ст. 299 КК УКРАЇНИ): РОЗГЛЯД СУДОВОЇ ПРАКТИКИ

Національний авіаційний університет
проспект Любомира Гузара, 1, 03680, Київ, Україна
E-mail: dianamaystro@gmail.com

Мета: аналіз судової практики кримінального правопорушення, склад якого передбачений у диспозиції статті 299 Кримінального кодексу України «Жорстоке поводження з тваринами», та її характеристика. **Методи дослідження:** у процесі дослідження використані загальнонаукові та спеціальнонаукові методи пізнання, а саме метод системного аналізу, порівняльний, системно-структурний і статистичний методи. **Результати:** авторкою розглянута судова практика щодо притягнення винних осіб до відповідальності за кримінальне правопорушення, склад якого передбачений у диспозиції статті 299 Кримінального кодексу України «Жорстоке поводження з тваринами». Увага акцентована на тому, що у більшості із вчинених правопорушень винні особи мають можливість уникнути кримінальної відповідальності, що в багатьох випадках авторка вважає несправедливим. Такі дані свідчать, що виникають певні складнощі в процесі притягнення винних осіб до кримінальної відповідальності, а саме виникає проблема в отриманні доказів, бажання свідків давати показання, недієвість правоохоронних органів та інші негативні чинники. **Обговорення:** у статті розглядаються судові рішення щодо притягнення винних осіб до відповідальності за жорстоке поводження з тваринами та способи розслідування цього кримінального правопорушення.

Ключові слова: тварини; жорстоке поводження; захист тварин; добробут тварин; судова практика.

Постановка проблеми та її актуальність. Україна, зокрема вітчизняний законодавець, за останні декілька років стрімко виконує умови Угоди про асоціацію України з Європейським Союзом, переглядаючи, розробляючи та затверджуючи нормативно-правові акти в різних сферах суспільного життя. Хвиля змін у кримінальному законодавстві України торкнулась і законодавства щодо захисту тварин. Були внесені зміни та доповнення до Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження» від 21.02.2006 № 3447-IV, розроблений новий Закон України «Про ветеринарну медицину» від 04.02.2021 № 1206-IX (введення в дію відбудеться 21.03.2023), внесені зміни в статті Кодек-

су України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) та Кримінального кодексу України (далі – КК України). Але зоозахисники вважають, якщо не популяризувати гуманного ставлення до тварин, не розвивати правову культуру серед громадян та не активізувати роботу правоохоронців у цій сфері, таких змін виявиться замало. Адже правова культура є важливим ідеологічним засобом в утвердженні правових цінностей у сучасному просторі, який здійснює активний вплив на свідомість людей [1, с. 58].

Все частіше трапляються випадки жорстокого поводження з тваринами, але вироків про притягнення до відповідальності винних осіб є поодинокі. Така ситуація склалася через відсут-

ність свідків (чи їхнє небажання брати участь у захисті тварин), бездіяльність правоохоронних органів, неправильну кваліфікацію дій винних осіб та інші причини. Отже, виникає нагальна потреба у дослідженні та узагальненні судової практики в справах про жорстоке поводження з тваринами, що дозволить судам більш оптимально підходити до винесення вироків, враховуючи всі обставини відповідних справ.

Аналіз досліджень і публікацій. Досліджені наукові роботи, що присвячені проведенню аналізу сучасного стану жорстокого поводження з тваринами в Україні та визначення напрямів його запобігання (К.О. Полтава), кримінологічній характеристиці жорстокого поводження з тваринами (О.О. Шуміло), визначенню кримінологічного портрета особи, яка вчиняє злочини проти моральності цілому, безпосереднім об'єктом цього кримінального правопорушення є суспільна моральність в аспекті ставлення до тварин (М.І. Фіалка), застосуванню міжнародного досвіду розслідування жорстокого поводження з тваринами та формування напрямів його запровадження у вітчизняну практику (Т.І. Синовєрська). Також у статті проаналізовані дані офіційної статистичної звітності судових органів про стан розслідування справ щодо жорстокого поводження з тваринами за ст. 299 КК України та позиції зоозахисників.

Мета статті. Аналіз судової практики притягнення до кримінальної відповідальності за правопорушення, склад якого передбачений у диспозиції ст. 299 КК України «Жорстоке поводження з тваринами», та її характеристика.

Виклад основного матеріалу. Стаття 299 КК України «Жорстоке поводження з тваринами» міститься у розділі XII «Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності» Особливої частини КК України [2], оскільки цей вид кримінального правопорушення посягає не лише на добробут тварин, а загалом на моральні засади суспільства в частині ставлення до тварин. Адже суспільні відносини, що визначають моральні основи життя суспільства, є об'єктом кримінально-правової охорони.

Велике значення для дослідження судової практики має вивчення ознак злочинця цього

кримінального правопорушення. Так, М.І. Фіалка стверджує, що формування кримінологічного портрета особи, яка вчиняє кримінальні правопорушення проти моральності, відбувається на підставі аналізу соціально-демографічних, кримінально-правових та морально-психологічних ознак [3, с. 204], які, в свою чергу, дають уявлення про суб'єкта цього кримінального правопорушення. Неодноразово зазначалося як у спеціальній літературі, так і в статтях зоозахисників, психологів, криміналістів, що переважна більшість осіб, що вчиняли насильство над людьми, раніше жорстоко поводилися із тваринами. У багатьох країнах світу правоохоронні органи пов'язують прояви насильства в сім'ї та в суспільстві із насильством над тваринами.

Більшість країн світу вже подолали проблему жорстокого поводження з тваринами, напрацювали свою методiku щодо захисту тварин та їхнього благополуччя. Так, зоозахисник І. Мізрах пише, що у США завести «улюбленця» вдома не просто, оскільки на тварину потрібно отримати паспорт, ліцензію, карту щеплень і спеціальний медальйон з даними, що кріпиться нашийник. У кожному американському місті діє «Програма нагляду за тваринами». У ній обов'язково прописані такі пункти, як відлов безпритульних тварин, діяльність притулків, стерилізація, ліцензування та надання прав власності на тварину, інформування населення про правильне поводження з тваринами, вигул домашніх тварин і пошук тих, які загубилися, вартість тварини, відповідальність за жорстоке поводження із ними [4].

У деяких штатах, зокрема в Колорадо та Північній Кароліні, є така практика, як *cross-reporting* (англ. взаємне рапортування, оповіщення). Якщо ветеринар помічає ознаки невідповідного травмування тварини (травми, що ймовірно виникли в результаті жорстокого поводження з нею), то передає цю інформацію поліції, а правоохоронці перевіряють родину власників тварини щодо можливих проявів насильства в сім'ї власників. І навпаки – якщо поліція фіксує випадки насильства в сім'ї, де є собаки чи коти, то повідомляє ветеринарну службу, яка зобов'язана перевірити, в якому стані перебу-

вають домашні тварини [5]. Тобто ця практика взаємного оповіщення є корисною та допомагає виявити велику кількість правопорушень, які за інших умов залишились би непоміченими.

Такий досвід зарубіжних країн може бути застосований в Україні, але щоб перейняти цей досвід, як зазначає О.О. Шуміло, необхідно знизити рівень соціальної напруги шляхом боротьби з безробіттям, оптимізувати систему соціального захисту населення; удосконалити чинне законодавство у сфері охорони моральності та ліквідувати прогалини і суперечності в розбудові інституту громадянського суспільства; здійснити інституційний контроль за дотриманням правопорядку у сфері охорони гуманного ставлення до тварин; виховувати у дітей і підлітків розуміння основ екологічної етики, підняти рівень правосвідомості (у тому числі й еколого-правової свідомості), підвищити рівень моральності в суспільстві та інші заходи [6, с. 10]. Запобігання жорстокому поводженню з тваринами в Україні, вважає К.О. Полтава, має засновуватися на реалізації спеціалізованих заходів на трьох рівнях: загальносоціальному, спеціально-кримінологічному та індивідуальному [7, с. 135].

В Україні передбачена адміністративна та кримінальна відповідальність за жорстоке поводження з тваринами. Щодо розмежування цих двох видів юридичної відповідальності Верховний Суд підтримав позицію судів нижчих інстанцій, які, на його думку, кваліфікували дії чоловіка, що знущався над власним собакою, правильно: за ч. 1 ст. 299 КК України, а не за ст. 89 КУпАП [8].

Про це йдеться в постанові колегії суддів Першої судової палати Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду, яка розглянула касаційну скаргу захисника засудженого на вироки місцевого та апеляційного судів, якими останнього визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, склад якого передбачений у диспозиції ч. 1 ст. 299 КК України.

Так, місцевий суд призначив чоловікові покарання у виді арешту на строк 1 місяць. Апеляційний суд скасував вирок місцевого суду в частині призначеного покарання та ухвалив новий вирок – арешт строком на 4 місяці. Захисник просив ВС скасувати обидва вирокі, посилаючись на те, що в діях чоловіка відсутній склад інкримінованого йому кримінального правопорушення, адже такі дії, на думку адвоката, слід кваліфікувати за ст. 89 КУпАП.

Колегія суддів ККС у складі ВС зазначила, що суд першої інстанції, взявши до уваги всі досліджені в судовому засіданні докази, зробив такий обґрунтований висновок. Чоловік, діючи умисно, зневажаючи загальноприйняті в суспільстві норми моралі щодо ставлення до тварин, порушуючи встановлену законом норму про заборону вчинення дій, що суперечать принципам захисту тварин від жорсткого поводження, з метою вбивства собаки, із застосуванням жорстоких методів, які вчиняються особливо болючим способом, шляхом заподіяння травм знущався над твариною.

У постанові ВС (справа № 663/2025/16-к, провадження № 51-1719км18 від 03.07.2018) йдеться про те, що місцевий суд правильно кваліфікував дії особи за ч. 1 ст. 299 КК України (у зазначеній редакції), а апеляційний суд дійшов переконливого висновку про доведеність винуватості особи у вчиненні кримінального правопорушення та навів мотиви щодо визнання безпідставними доводи захисника про наявність у діях чоловіка складу адміністративного правопорушення, передбаченого у диспозиції ст. 89 КУпАП. ВС залишив касаційну скаргу захисника без задоволення, а вирокі місцевого та апеляційного судів – без змін [8].

Розглянемо загальні дані, представлені в таблиці 1, які ілюструють показники щодо загальної кількості кримінальних справ (проваджень) та динаміку змін кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності у 2020 році в порівнянні з 2019 роком [9].

Таблиця 1

Види кримінальних правопорушень	Знаходилося на розгляді кримінальних проваджень			Закінчення провадження у справах			Розглянуто з постановленням вироку	
	2019	2020	Динаміка, %	2019	2020	Динаміка, %	2019	2020
Проти громадського порядку та моральності	4 498	4 579	1,80	1 962	1 791	-8,72	1 410	1 197

У таблиці 2 наведені дані судової статистики за кримінальне правопорушення «Жорстоке поведіння з тваринами» за 2019 р. та 2020 р., із

використанням 4 категорій показників (розглянуті кримінальні справи судів першої інстанції) [9]:

Таблиця 2

Стаття КК України	Кількість проваджень, що перебували на розгляді		Кількість розглянутих проваджень з постановленням вироку		Кількість засуджених осіб		Кількість нерозглянутих проваджень на кінець звітного періода	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Ст. 299 КК України	60	70	27	32	28	32	24	22

Судова статистика за останні 2 роки свідчить, що випадки жорстокого поведіння з тваринами збільшилися, так як і постановлення вироків за цими провадженнями. Збільшилася кількість засуджених осіб, хоча у всіх 4 категоріях, що були представлені в таблиці 2, цифри збільшилися не суттєво, максимальна різниця з попереднім роком складає 10 проваджень.

Зооохисниця М. Суркова відмічає, що складнощі щодо розслідування факту жорстокого поведіння з тваринами починаються з самого початку вчинення такого кримінального правопорушення, а саме «... буває так, що патрульні поліцейські приїжджають на місце вбивства тварини і не хочуть викликати слідчо-оперативну групу. Або приїжджають слідчі і не хочуть складати протокол огляду місця події, не хочуть описувати труп тварини як речовий доказ, відправляти його на судово-ветеринарну експертизу. Звісно, щоби направити труп на експертизу, потрібно забезпечити його зберігання. А поліції його зберігати ніде. В таких випадках волонтери співпрацюють з поліцією й можуть домовитися або з ветеринарною клінікою, або з комунальним підприємством» [10]. Отже, на практиці, щоби притягнути винну особу до кримінальної відповідальності, треба виконати ряд умов для досягнення цілі, не

тільки працівникам правоохоронних органів, а і свідкам, і зооохисним організаціям, але навіть не дивлячись на таку співпрацю в суді такому кривднику тварин часто призначають лише умовний термін покарання. Хоча вказана практика «допомоги» при розслідуванні такого кримінального правопорушення здається важкою для застосування (пошук зооохисних організацій, проведення всіх процесуальних дій, забезпечення судово-ветеринарної експертизи тощо), є приклади зарубіжних країн, де приблизно така система працює. Так, Т.І. Синовська зазначає, що правоохоронні органи США під час розслідування жорстокого поведіння з тваринами досить тісно співпрацюють із громадськими об'єднаннями та зооохисними організаціями. При кожній такій зооохисній організації діють «гуманні слідчі», які проводять розслідування, мають право вилучати тварину у власника, збирають докази жорстокого поведіння з тваринами та надалі передають ці матеріали правоохоронним органам або ж безпосередньо в суд [11, с. 226].

Судова практика кримінальних правопорушень за ст. 299 КК України є доволі одноманітною з точки зору застосування санкцій цієї статті, хоча суд вправі застосувати не тільки штраф та арешт, а також обмеження волі, позбавлення волі. Але в більшості проаналізованих вироків

суд використовує не суворі види покарань, такі як штраф та арешт, а буває навіть звільняє від відбування покарання з випробуванням з іспитовим строком. Так, у справі № 937/2177/21, провадження 1-кп/937/653/21 від 17.03.2021, у денний час, ОСОБА_1, знаходячись на території свого домоволодіння, маючи намір на жорстоке поводження з твариною, діючи умисно, наніс наявною в нього сокирою три удари по голові собаки, внаслідок чого спричинив ушкодження, несумісні з життям, а саме: на голові на рівні очей в лобній частині три глибокі проникаючі рублені рани з пошкодженням судин, кісток черепу голови, переломами верхньої та нижньої щелепи з лівого боку, що призвело до травматичного ушкодження головного мозку та загибелі собаки. Суд постановив призначити покарання у виді обмеження волі на строк 1 рік, але на підставі ст. 75 КК України звільнив ОСОБА_1 від відбування призначеного покарання з випробуванням строком на 1 рік. Така ж ситуація з випробувальним строком на 1 рік мала місце у справі № 700/346/20, провадження № 1-кп/700/20/21 від 25.03.2021, ОСОБА_1, перебуваючи на території подвір'я за місцем свого проживання, керуючись раптово виниклим умислом направленим на жорстоке поводження з твариною, взяв до рук гвинтівку та використовуючи її як знаряддя вчинення злочину, здійснив один постріл в собаку у віці 1 року. Після чого собака побіг до домоволодіння своєї господарки ОСОБА_2, де власниця собаки виявила її мертвою. ОСОБА_1 в результаті пострілу із пневматичної гвинтівки спричинив тілесні ушкодження собаці у вигляді пошкодження цілісності шкіри – проникаючої рани між 3-м та 4-м ребром, розміром 3x3 мм, механічне пошкодження грудної клітки, правої легені, правого передсердя та легеневої артерії, крововилив у грудну порожнину. Отримані собакою тілесні ушкодження призвели до його загибелі, що підтверджується протоколом розтину трупа тварини.

Наведемо приклади справ, коли суди застосовували штраф, так у справі № 362/1618/21, провадження № 1-кп/362/477/21 від 31.03.2021 ОСОБА_1 побачила з вікна квартири, що на капоті машини сидить безпритульний кіт, маючи прямий умисел на жорстоке поводження з тва-

ринами, здійснив постріл з пневматичної гвинтівки, направивши її з вікна квартири на подвір'я будинку та влучив у тулуб вказаного kota, внаслідок чого спричинив йому ушкодження несумісні з життям, що в подальшому призвели до загибелі тварини. Суд призначив покарання у виді штрафу у розмірі однієї тисячі неоподаткованих мінімумів доходів громадян, що становить 17 000 гривень. На перший погляд, штраф здається прийнятним (оскільки за санкцією ч. 1 ст. 299 КК України мінімальний розмір штрафу становить від однієї тисячі неоподаткованих мінімумів доходів громадян), але є випадки, коли суд призначені покарання у виді штрафу може призначити менше нижньої межі. Так було у випадку із провадженням № 1-кп/742/215/21, єдиний унікальний № 742/1593/21 від 25.06.2021, ОСОБА_1 бажаючи вбити собаку із застосуванням жорстоких методів, які вчиняються особливо болючим способом, взявши рукою за ошийник, чим обмежив рухливість тварини, після чого за допомогою ножа, умисно та активно наніс собаці п'ять окремих ударів в область груднини, продовжуючи свій вищеописаний злочинний умисел, продовжував утримувати собаку за ошийник, не давши змоги на втечу, спричиняючи таким чином істотний біль та страждання вказаній тварині, що в подальшому спричинили смерть. Суд ухвалив затвердити угоду про примирення, укладену між потерпілою-власницею собаки та обвинуваченим, та призначив покарання із застосуванням ст. 69 КК України у виді штрафу розміром 70 неоподаткованих мінімумів доходів громадян, що складає 1 190 гривень.

Є випадки більш жорстких дій з боку винної особи стосовно тварин, і до них застосовуються покарання у виді арешту. Так у справі № 243/5257/21, провадження № 1-кп/243/654/2021 від 22.06.2021, ОСОБА_1 знаходився у себе за місцем проживання, де на дворі домоволодіння перебувала дворова собака. ОСОБА_1 здійснив жорстоке поводження з твариною та наніс металевим колуном не менше п'яти ударів по тілу собаки, внаслідок чого спричинив їй ушкодження, несумісні з життям. Суд призначив покарання у виді 1 місяця арешту. Слід відмітити, що у ч. 3 ст. 299 КК України

вказано, що дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені з особливою жорстокістю, караються позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років. Ми вважаємо, що такий вирок є надзвичайно м'який і не досягає мети кримінальної відповідальності.

Є випадки, коли суд не погоджується з обвинуваченням прокурора і вважає, що наявність причинного зв'язку між діями обвинуваченого та наслідками, що настали, не доведено. Прикладом слугує справа № 369/7278/20, провадження № 1-кп/369/545/21 від 14.05.2021. ОСОБА_2 із застосуванням жорстоких методів, з метою заподіяння травм та знущання над собакою, використовуючи як знаряддя злочину дерев'яну палицю, наніс удар у ділянку тулуба собаки, яка належить потерпілій ОСОБА_1, спричинив тварині тілесні ушкодження у вигляді розлитої гематоми у ділянці лобової кістки черепа, застійної гіперемії легень, ін'єкції коронарних судин та судин легень, крапкових крововиливів у мозку, епістаксису, які спричинили їй тяжкі страждання та в результаті чого настала смерть тварини. Аналізуючи досліджені судом письмові матеріали, суд вважає недоведеним факт, що в результаті нанесення вказаного удару наступила загибель собаки, оскільки прокурором не було надано належних доказів, які б підтверджували причину загибелі тварини, лише наданий звіт про результати дослідження патологічного (біологічного) матеріалу, а що стало причиною загибелі тварини, у звіті не зазначено. У зв'язку з чим, суд вважає, що прокурором не доведено наявності причинного зв'язку між діями обвинуваченого та наслідками, що настали, а тому обвинувачений ОСОБА_2 підлягає виправданню у зв'язку з відсутністю складу кримінального правопорушення, передбаченого в диспозиції ч. 1 ст. 299 КК України, а саме його об'єктивної сторони. На нашу думку, прокурори, судді і адвокати не надають достатньої уваги цій категорії кримінальних правопорушень, а суди ігнорують серйозні обставини справи, що дає можливість винуватим особам просто уникнути кримінальної відповідальності.

Висновки. Отже, в цій статті була проаналізована судова практика кримінального правопорушення, склад якого передбачений у диспози-

ції ст. 299 КК України «Жорстоке поводження з тваринами». Ця практика свідчить про жорстокість стосовно тварин і невідповідність покарання і дій винних осіб, оскільки у переважній більшості вироків суд встановлює випробувальний строк, або призначає арешт на короткий термін. І хоча це кримінальне правопорушення вважається латентним і має певні складнощі в доведенні вини особи, такі вирокі є надто гуманними і не відповідають меті кримінального законодавства. Якщо також згадати, що ч. 1 ст. 299 КК України (санкція передбачає штраф, арешт, обмеження волі) є кримінальним проступком, то після відбуття покарання винна особа вважається такою, яка не має судимості.

Література

1. Макеєва О.М. Функції правової культури у сучасному інформаційному просторі. *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. Київ: НАУ, 2021. № 1 (58). С. 54-60. DOI: <https://doi.org/10.18372/2307-9061.58.15309>
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
3. Фіалка М.І. До проблеми визначення кримінологічного портрета особи, яка вчиняє злочини проти моральності. *Кримінально-правові та кримінологічні засоби протидії злочинам проти громадської безпеки та публічного порядку*: зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф. до 25-річчя ХНУВС (18 квіт. 2019 р., м. Харків) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; Кримінол. асоц. України. Харків: ХНУВС, 2019. С. 203-205.
4. Ігор Мізрах. Прогресивне законодавство США у сфері захисту тварин. *VSE-media*: веб-сайт. URL: <https://vse.media/blogosfera/igor-mizrah-progresivne-zakonodavstvo-ssha-u-sferi-zahistu-tvarin.html>
5. Барбара Блонська. Особа, котра знущається з тварин, здатна вчиняти й інші протиправні дії. *Громадський простір*: веб-сайт. URL: <https://www.prostir.ua/?focus=barbara-blonska-osoba-kotra-znuschajetsya-z-tvaryn-zdatna-vchinyaty-j-inshi-protyppravni-diji>

6. Шуміло О.О. Кримінологічна характеристика та запобігання жорстокому поводженню з тваринами: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Класич. приват. ун-т. Запоріжжя, 2016. 23 с.

7. Полтава К.О. Кримінологічна оцінка рівня і динаміки жорстокого поводження з тваринами в Україні та напрями його запобігання. *Право і суспільство*. 2020. № 1. Ч. 2. С. 129-136.

8. ВС роз'яснив, у якому разі за жорстоке поводження з тваринами особа притягається до кримінальної, а не до адміністративної відповідальності. *Верховний суд*: веб-сайт. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/544030/>

9. Судова статистика. *Судова влада України*: веб-сайт. URL: https://court.gov.ua/insh/sudova_statystyka/

10. Суркова М. Я став свідком знущання над твариною. Розповідаємо, що треба робити і чи карають за це в Україні. *The village*: веб-сайт. URL: <https://www.the-village.com.ua/village/city/animals/307471-yak-domogtisy-pokarannya-dlyadoghanteriv>

11. Синовська Т.І. Міжнародний досвід розслідування жорстокого поводження з тваринами та напрями його запровадження у вітчизняну практику. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2019. Вип. 1. Т. 1. С. 222-228.

References

1. Makeieva O.M. Funktsii pravovoi kultury u suchasnomu informatsiinomu prostori. *Naukovi pratsi Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu. Serii: Yurydychnyi visnyk «Povitriane i kosmichne pravo»*. Kyiv: NAU, 2021. № 1 (58). S. 54-60.

2. Kryminalnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 05 kvit. 2001 r. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

3. Fialka M.I. Do problemy vyznachennia kryminolohichnoho portreta osoby, yaka vchyniaie zlochynu proty moralnosti. *Kryminalno-pravovi ta kryminolohichni zasoby protydii zlochynam proty hromadskoi bezpeky ta publichnoho poriadku*: zb. tez dop. mizhnar. nauk.-prakt. konf. do 25-richchia

KhNUVS (18 kvit. 2019 r., m. Kharkiv) / MVS Ukrainy, Kharkiv. nats. un-t vnutr. sprav; Kryminol. asots. Ukrainy. Kharkiv: KhNUVS, 2019. S. 203-205.

4. Ihor Mizrakh. Prohresyvne zakonodavstvo SShA u sferi zakhystu tvaryn. *VSE-media*: veb-sait. URL: <https://vse.media/blogosfera/igor-mizrah-progresivne-zakonodavstvo-ssha-u-sferi-zahistutvarin.html>

5. Barbara Blonska. Osoba, kotra znushchajetsia z tvaryn, zdatna vchyniaty u inshi protypravni dii. *Hromadskiy prostir*: veb-sait. URL: <https://www.prostir.ua/?focus=barbara-blonska-osoba-kotra-znuschajetsya-z-tvaryn-zdatnavchynaty-j-inshi-protypravni-diji>

6. Shumilo O.O. Kryminolohichna kharakterystyka ta zapobihannia zhorstokomu povodzhenniu z tvarynamy: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.08 / Klasych. pryvat. un-t. Zaporizhzhia, 2016. 23 s.

7. Poltava K.O. Kryminolohichna otsinka rivnia i dynamiky zhorstokoho povodzhennia z tvarynamy v Ukraini ta napriamy yoho zapobihannia. *Pravo i suspilstvo*. 2020. № 1. Ч. 2. С. 129-136.

8. VS roziasnyv, u yakomu razi za zhorstoke povodzhennia z tvarynamy osoba prytihaiaetsia do kryminalnoi, a ne do administratyvnoi vidpovidalnosti. *Verkhovnyi sud*: veb-sait. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/544030/>

9. Sudova statystyka. *Sudova vlada Ukrainy*: veb-sait. URL: https://court.gov.ua/insh/sudova_statystyka/

10. Surkova M. Ya stav svidkom znushchannia nad tvarynoiu. Rozpovidaiemo, shcho treba robyty i chy karaiut za tse v Ukraini. *The village*: veb-sait. URL: <https://www.the-village.com.ua/village/city/animals/307471-yak-domogtisy-pokarannya-dlyadoghanteriv>

11. Synoverska T.I. Mizhnarodnyi dosvid rozsliduvannia zhorstokoho povodzhennia z tvarynamy ta napriamy yoho zaprovadzhennia u vitchyznianu praktyku. *Naukovyi visnyk publichnoho ta pryvatnoho prava*. 2019. Vyp. 1. Tom 1. S. 222-228.

**LIABILITY FOR THE CRIMINAL OFFENSE OF «ANIMAL CRUELTY»
(ARTICLE 299 OF THE CRIMINAL CODE OF UKRAINE):
CONSIDERATION OF JUDICIAL PRACTICE**

National Aviation University
Liubomyra Huzara Avenue, 1, 03680, Kyiv, Ukraine
E-mail: dianamaystro@gmail.com

Purpose: analysis of the judicial practice of a criminal offense, the composition of which is provided in the disposition of Article 299 of the Criminal Code of Ukraine «Animal cruelty» and its characteristics. **Research methods:** in the process of research general scientific and special scientific methods of cognition were used, namely the method of system analysis, comparative, system-structural and statistical methods. **Results:** Ukraine, in particular the domestic legislator, over the past couple of years has been rapidly fulfilling the terms of the Association Agreement between Ukraine and the European Union, reviewing, developing and approving regulations in various spheres of public life. The wave of changes in the criminal legislation of Ukraine also affected the legislation on animal protection. Amendments and additions were made to the Law of Ukraine «On Protection of Animals from Cruelty» dated 21.02.2006 № 3447-IV, a new Law of Ukraine «On Veterinary Medicine» dated 04.02.2021 № 1206-IX was developed (becoming valid 21.03.2023), amendments were made to the article of the Code of Ukraine on Administrative Offenses and the Criminal Code of Ukraine. The author considers the case law on bringing the perpetrators to justice for a criminal offense, the composition of which is provided in the disposition of Article 299 of the Criminal Code of Ukraine «Animal cruelty». Attention is focused on the fact that in most of the offenses the perpetrators have the opportunity to avoid criminal liability, which in many cases the author considers unfair. Such data show that there are some difficulties in the process of bringing the perpetrators to justice, namely there is a problem in obtaining evidence, the desire of witnesses to testify, the ineffectiveness of law enforcement agencies and other negative factors. **Discussion:** the article considers court decisions on bringing a guilty person to justice for cruelty to animals and ways to investigate such a criminal offense. **Keywords:** animal; animal cruelty; animal protection; animal rights; judici practice.